

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. II. Quæ sit materia hujus Sacramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

caque intelligit de ceremoniâ suo tempore
utilitatâ, quam conjungit Eucharistiâ. Idem
clarissime tradit Innocentius I. Ep. 1. ad Decen-
tium Eugubinum Episcopum c. 8. ubi præmis-
so testimonio Jac. 5. subdit: Quod non est
dubium, de fidelibus ægotantibus accipi vel intelligi
debere, quâ sancto oleo Chrismatis perungi pos-
sunt, quo ab Episcopo confecto, non solum Sacer-
dotibus, sed omnibus uti Christianis licet in sua
necessitate inungendo; aliâs, ad un-
gendum. Deinde adjungit Unctionem, tum
ab Episcopis, tum à Presbyteris adhiberi
posse. Et postea inquit: Nam penitentibus
istud infundi non potest, quia genus est Sacramen-
ti. Nam quibus reliqua Sacramenta negantur, quo-
modo unum genus putatur posse concedi? Alia
testimonia Patrum & antiquissimorum
Conciliorum insuper adfert Bellarm. lib. de
extrema Unctione c. 4. & alii.

Eandem veritatem Nonnulli probant
ex Marci 6. ubi Apostoli leguntur unxisse
oleo multos ægros. Tamen ista Unctio
non fuit sacramentalis, sed figura quadam
huius Sacramenti, ut aperte innuit Triden-
tinum sup. c. 2. dicens, illud esse apud Ma-
cum quidem insinuat. Quod insuper probat-
ur ex eo, quod hæc unctio videatur pas-
sim fuisse collata ægris, etiam non bapti-
zatis, ad quos Apostoli præcipue mitte-
bantur. Deinde conferebatur etiam infir-
mis de vita non periclitantibus, v.g. cæcis,
surdis &c. Tertio administrabatur ab A-
postolis, qui tunc necdum erant ordinati
Presbyteri. Denique per illam tantum con-
ferebatur sanitas corporalis: quæ omnia in
Unctionem sacramentalem non qua-
drant.

Congruentia sumitur ex divina pro-
videntia & clementia Redemptoris no-
stri: quâ etiam utitur Trident. sess. 14. in pro-
prio de extrema Unctione. Nam cum Red-
emptor noster servis suis quovis tempore
voluerit de salutaribus remediis adversus
omnia omnium hostium tela esse prospe-
ctum, ideoque adjutoria Sacramentorum
aliorum instituerit, quibus juvaremur in
ingressu Ecclesiæ & progressu; non est cre-
dendum, defuisse ejus providentiam in e-
gressu, quin similiter extremæ Unctionis
Sacramento finem vitæ tanquam firmissi-
mo quodam præsidio muniverit: præsertim
cum tunc homo maxime indigeat auxilio,
quando ob vim morbi difficilius potest
(experientiâ teste) mentem ad Deum at-
tollere; & resistere demoni in ultimo
certamine fortius impugnant. Nam (in-
quit Tridentinum supra) est adversarius no-
ster occasiones per omnem vitam quarat & cap-
tet, ut devorare animas nostras quoquo modo
possit: nullum tamen tempus est, quo vehe-
mentius ille omnes suæ versutia nervos intendat,
ad perdendos nos penitus, & à fiducia etiam, si pos-
sit, divinæ misericordie deturbandos, quam cum
impendere nobis exitum vitæ perspicit.

Herincx Sum. Theol. Pars IV.

Quando autem Christus hoc Sacramen-
tum instituerit, non ita constat. Omnino
scilicet. videtur non fuisse institutum ante
Resurrectionem: etsi fortè modus bene-
dictionis servandæ circa oleum, uti circa
chrisma, sit à Christo in ultima Cæna tra-
ditus. Cum enim Extrema Unctio sit ap-
pendix quasi Poenitentiae, ejusque consum-
mativum, juxta Tridentinum supra (quod pro-
inde doctrinam illius per modum appendi-
cis subjunxit doctrinæ de Poenitentia) insti-
tutum non debuit, nisi instituto Sacramento
Poenitentiae ejusque ministris, quod contigit
post Resurrectionem Ioan. 20. quando
Apostoli sunt instituti completè Sacerdo-
tes, datâ nimirum eis potestate etiam su-
per corpus Christi mysticum. Ad quam
potestatem quoque spectat ministerium
hujus Sacramenti, uti Poenitentiae. Ut
proinde Sacerdos tantum incompletè or-
dinatus, acceptâ scilicet potestate conse-
crandi corpus Christi verum, uti non
possit absolvere, sic nec infirmos sacra-
mentaliter inungere.

Possit autem Sacramentum extremæ
Unctionis rectè describi, quòd sit Sacra-
mentum novæ Legis constans Unctione sacri olei
& deprecatione Sacerdotis adhibita infirmo pericli-
tanti, ordinatum ad salutem animæ, atque eti-
am, ubi expedit, ipsius corporis. Quæ descriptio
ex dicendis post hæc in præsentî disputa-
tione amplius patebit.

QUESTIO II.

Quæ sit materia huius Sacra-
menti?

MATERIAM remotam extremæ Un-
ctionis esse oleum olivæ, expressè
trahit Florentinum in Instructione Armenorum,
oleum olivæ, Idemque satis colligitur ex Iacobi 5. & Tri-
dentino supra c. 1. ubi pro materia assignatur
oleum; quod simpliciter positum secundum
usum Ecclesiasticum stat pro oleo olivæ.
Quod unicum quoque, est verum oleum ab-
solutè & simpliciter loquendo, conformi-
ter ad derivationem nominis, quæ sumitur
ab olea, quæ est olivarum planta. Ut pro-
inde liquores ex aliis rebus expressi solum
cum addito nominentur oleum, puta nu-
mum, amygdalarum &c. Quare sicut nomi-
ne aquæ in Baptismo intelligitur naturalis,
quæ simpliciter dicitur aqua, ita hic nomi-
ne olei intelligitur oleum olivarum. Et hic
semper fuit sensus & usus totius Ecclesiæ.

Quocirca extranea & aliena sunt, quæ
cumque oleo miscerentur, non minus bal-
samum, quam quavis alius succus aut li-
quor. Ideoque nihil aliud oleo misceri de-
bet, ut etiam ex ipso exercitio Ecclesiæ sa-
tis patet. Nec tamen obstat statim valori
quævis, etiam minima additio alterius ma-
teriae,

8. Quæ tem-
pore Chri-
stus hoc Sa-
cramentum
instituit.

9. Descriptio
huius Sa-
cramenti.

10. Materia
remota est
oleum olivæ.

Quod sim-
pliciter con-
feratur nomi-
ne olei.

Ei ni-
mif-
cendum, no-
quidè Bal-
samum: Non quævis
tam è mixtio
officiorum
valoris.

Sta

terjæ, modò remaneat verum oleum simpliciter, etsi v. g. balsamum. Sicut enim manet aqua Baptismi, etsi chrisma ei admisceatur: sic etiam potest oleum sic mixtum retinere speciem & usum olei.

11.
An Chrisma Confirmationis sit apta hujus Sacramenti materia, aut olim adhibita.

Unde putat *Suarez d. 40. sect. 2.* materiam Confirmationis esse aptam etiam pro hoc Sacramento, & fortè aliquando ab Ecclesia usurpatam; cum etiam antiqui subinde materiam illius vocent Chrisma ab Episcopo confectum. Sed hæc est conjectura infundata: cum chrisma nomine olim vocaretur etiam quævis unctio, & specialiter usus Ecclesiæ Unctio sacra. Immo etiamnum sic vocatur in benedictione hujus Sacramenti. Nec est vestigium in Historiis vel Ritualibus sive Euchologiis de ista materiæ mutatione. Dicitur autem confectum, id est, consecratum, per simplicem scilicet Episcopi benedictionem, quâ oleum fit materia apta Sacramenti. Sanè Concilia (in quibus se fundat *Suarez*) loquuntur de materia necessaria; & tamen constat chrisma Confirmationis non esse materiam necessariam. Immo ob defectum benedictionis requisitæ (de qua statim) potius apparet sacrum Chrisma (idem est de oleo Catechumenorum) non esse aptam materiam: etsi enim sit benedictum in ordine ad effectum Confirmationis; non tamen in ordine ad finem & effectum hujus Sacramenti. Unde in *Synodo Mediolanensi V.* præscribitur: *Parochus, si per errorem aliud oleum, quàm quod infirmorum est, ad ægrotum unguendum unquam adhibuerit, etiamsi Chrismatis aut Catechumenorum sit, ut erratum emendet, Olei sacri, quod proprium infirmorum est, unctionem eidem adhibeat; tuncque Sacramenti formam iteret.* Quàmvis de cetero forma benedictionis relicta sit determinationi Ecclesiæ, sic ut nimirum Christus solum voluerit super oleum invocari nomen Domini accommodè ad finem & effectum hujus Sacramenti. Facile tamen admiserim Chrisma sufficere posse ad valorem, tum Confirmationis, tum extremæ Unctionis, si foret benedictum duplici benedictione proportionatâ.

12.
Benedictio de necessitate Sacramenti requiritur,

Non sufficere autem oleum usuale, sed de necessitate Sacramenti requiri, ut sit specialiter ad hunc effectum hoc est, ad esse aptam materiam Sacramenti benedictum, sicut in Sacramento Confirmationis; docent pro indubitato quicumque de hac scripserunt; nisi quòd oppositum profæbile censeant *Victoria, Serarius & Ledesma;* ac saltem ex dispensatione Pontificis, *Paludanus* apud *Aversa de extrema Vnct. sect. 2.* Sed auctoritates præsertim *Florentini & Tridentini* requirunt oleum benedictum, quo denotant substantiam Sacramenti, uti in Confirmatione. Neque loquuntur tamquàm ex se præcipiendo, sed tamquam docendo, quod ex ipsa institutione necessarium est, Quod etiam perpetua ac nunquam ul-

lo casu intermissa præxis Ecclesiæ satis ostendit. Absque sufficenti tamen fundamento id Aliqui conantur deducere ex verbis *Jacobi 5. Ungentes eum oleo in nomine Domini, scilicet benedicto.* Nam potius indicatur intentio & forma unguentum, quòd scilicet hi ungant in nomine Domini; quàm benedictio ipsius unguenti, quasi hoc ob benedictionem dicatur oleum in nomine Domini.

Immo essentialiter requiri benedictionem Episcopalem, docent communis Doctores: eò quòd *Florentinum* dicat. *Materie est oleum olivæ per Episcopum benedictum. Et Tridentinum: Intellexit Ecclesia materiam esse oleum ab Episcopo benedictum.* Cum enim Concilia strictè & dogmaticè loquantur, non videntur requirere aliquid ad materiam, quòd et non est essenziale; saltem nisi oppositum aliundè constet.

Nihilominus benedictionem Episcopalem, non sè esse de essentia, quin potest hoc oleum benedicendi possit extraordinariè committi, saltem à Pontifice, Patriarchis seu simplicibus Sacerdotibus, docent varii Recentiores doctissimi. Quàmvis enim *Tridentinum & Florentinum* eodem planè stylo loquendi utantur hîc, quo utitur *Florentinum*, dum agit de benedictione Chrismatis, quam non posse committi simplici Sacerdoti contra Nonnullos docuimus *disp. de Confirmatione q. 2. n. 26.* non esse tamen parè hîc necessitatem Episcopalis benedictionis, aliundè sufficienter colligi videtur. Nam Chrismatis quidem benedictionem semper fuisse Episcopis propriam, nunquàm aliis commissam, etiam quibus commissa fuit ministerium Sacramenti, ne quidem apud Græcos, constat; nec est unde colligatur cum apparentia, illud benedicere posse Sacerdotem ex commissione. At in præsentia agitur de Sacramento, cujus minister etiam ordinarius est Sacerdos; adeoque non mirum, quòd sit extraordinarius ipse benedictionis olei: maxime cum constat id jugiter fuisse practicum apud Græcos, etiam ante schisma, ut ex eorumdem Euchologiis etiam antiquis constat. Nec fuit hic mos umquam versus in dubium, aut de super mota difficultas, ne quidem in *Constitutione Florentina.* Deinde eundem morem videtur approbasse *Clemens VIII.* in *Instructione* super Ritibus Græcorum directâ ad Episcopos Latinos dicens: *Non sum cogendi Presbyteri Græci olea sancta, præter Chrisma, ab Episcopis diocesanis accipere; cum ejusmodi olea ab eis in ipsa oleorum & Sacramentorum exhibitione ex veteri ritu conficiantur ac benedicantur.* Similiter *Neophytus Rhodinus* in sua Synopsi vernacula jussu sacre Congregationis de propaganda fide approbata, ejusque impensis Romæ edita (ur refert *Jacobus Goar Dominicanus in Novis Euchologiis ad Officium Olei seu extremae Vnctionis num. 19.*)

ait: Materia Sacramenti extrema Unctionis est oleum olivæ, à Pontifice, vel à Sacerdotibus, qui præsentibus fuerint, juxta Ecclesiam morem benedictum. Pro quo

Nota oleum quidem annuè benedici solentur per Episcopos in Cœna Domini, etiam apud Græcos: at totum ipso tempore infirmi Unctioni ceremoniali adstantium: qui communicaturi omnes se in expiationem peccatorum unguendo offerunt, Episcopo primò Unctionem de manu Oeconomi accipiente. Hinc facultas istud oleum consecrandi ex antiquo more videtur remissa Parochis quibuscumque, qui non asservant istud in vase separato, sed occurrente necessitate recens à se benedictum adhibent; illudque benedicunt concurrentibus sex aliis Sacerdotibus. Ita refert Jacobus Coar in moribus orientalis Ecclesiæ verlatissimus supra n. 22. & seqq.

Porrò ex ipso usu & praxi Ecclesiæ Latine sacrum oleum, uti chrisma, quotannis est renovandum. Idemque expressit Rituale Romanum Tit. de Sacramento extrema Unctionis cœnd: Singulis annis feriâ quintâ in Cœna Domini ab Episcopo benedictum, veteri combusto, renovandum est. Quàmvis de obligatione dubitent Henríquez & Ledesma apud Aversa secl. 2. in fine; eò quòd non sit expressum in jure canonico tale præceptum de Oleo infirmorum, sicut de Chrismate. Idemque Henríquez l. 2. c. 29. n. 3. refert Salmanticenses Juristas & Theologos docuisse, non esse mortale, etiam extra casum necessitatis, veteri oleo unguere. Saltem in casu, quo Sacerdos necdum habens copiam novi, ungeret infirmum oleo veteri, non peccaret: cum Ecclesia non censetur velle tam strictè hanc accidentalem nec tantj momenti, ceremoniam (quam Arriaga d. 53. n. 15. dicit, fortasse ab Ecclesia ideo præcisè requisitam, ne oleum illud antiquitate corrumpere, & redderetur aliquo modo infirmis adversum suo odore) servari cum tanto gravamine infirmi. Immo Sacerdos obligaretur eo casu uti oleo veteri, ne fineret infirmum absque subsidio hujus Sacramenti decedere. In necessitate quoque sufficit, si oleo benedicto miscetur non benedictum, juxta id quod Rituale Romanum supra ait: Si forte infra annum aliquo modo ita deficiat, ut sufficere non posse videatur, neque aliud benedictum haberi queat, mixto Oleo non benedicto in minori quantitate superinfuso, reparari potest. Quare Parochus sic faciens non peccaret, quando non posset facillè quærere copiam Olei benedicti pro toto anno.

Materia proxima hujus Sacramenti est Unctio: ipsa enim determinat materiam remotam seu oleum. Idem satis patet ex Rubricâ 5. Ungentes cum oleo. Et indicatur à Tridentino c. 1. ubi etiam congruentia adjungitur: nam Unctio apertissime Spiritus Sancti gratiam (quæ spiritualis animæ unctio dicitur) re-

presentat. Deinde sicut corporalis unctio adhibetur ad sanandos morbos, sedandos morbos, curanda vulnera, & conservanda membra: sic aptissimè hæc sacra Unctio significat similes effectus in anima, dum sanat morbos & vulnera peccatorum, lætificat conscientiam, & confortat infirmum ad luctam imminèntem: nec minùs aptè corporalem hominis sanitatem, quam interdum confert, significare potest.

Sufficit autem vel unica olei gutta ad verè inungendam seu lineandam partem corporis, ut ex ipso usu patet; qui alius est in Baptismo: quàmvis ad hunc quoque seu ad veram ablutioem sufficere guttam aquæ, sit probabile. Fortè tamen (inquit Suarez disp. 40. secl. 2. n. 4.) non sufficeret unicam olei guttam stillare, sed oporteret partem sensus perfundere. Quod et si quoad primum sit apprensens, cum id non videatur sufficere ad veram unctioem; non tamen quoad secundum, si verba spectemus: alioquin sanè ampulla olei facillè brevè evacuetur.

Non est etiam de essentia, quòd unctio fiat in modum crucis; cum ex nullo capite hoc constet. Immo juxta plerosque Doctores omisio crucis non est mortalis; eò quòd consuetudo illam adhibendi non censetur tam graviter obligare. Unde etiam licitè omitteretur, quando esset periculum in mora.

Non est similiter de necessitate Sacramenti, quòd minister tangat immediatè membrum ægroti. Patet: quia per virgulam hoc Sacramentum tempore contagionis sæpiù confertur. Et Pastorale Mechliniense Tit. de Sacram. extrema Unct. ait: Sacerdos peracturus unctioem, pollicem vel virgulam intingat in oleum sacrum. Servandæ tamen sunt consuetudines probatæ locorum.

Sed gravis difficultas est, quotuplex unctio sit de necessitate. Pro qua

Nota Florentinum supra loqui hoc modo: Infirmus inungendus est in oculis propter visum, in auribus propter auditum, in naribus propter odoratum, in ore propter gustum vel locutionem, in manibus propter tactum, in pedibus propter gressum, in renibus propter delectationem ibidem vigentem.

Has tamen unctioes non esse omnes de necessitate Sacramenti, satis constat: nam servatis saltem unctioibus quinque sensuum, aliæ variantur in variis Ecclesiis. Et juxta Rituale Romanum: Renum unctio in miteribus, honestatis gratiâ, semper omittitur; atque etiam in viris, quando infirmus commodè moveri non potest. Sed sive in mulieribus, sive in viris, alia corporis pars pro renibus ungi non debet. Juxta Pastorale quoque Mechliniense semper omittitur unctio renum seu lumborum, & substituitur generaliter unctio pectoris.

Quinque verò corporis partes præcipuè ungi debent, quas veluti sensuum instrumenta homini natura tribuit; nempe oculi, aures,

Ejus quantitas Unctioi sufficit.

Quæ olei quantitas Unctioi sufficit.

18. Non est de essentia, nec graviter præceptum, quòd fiat in modum crucis.

An possit adhiberi mediante virgula.

19. Quæ membra sint inungenda juxta Florentinum.

Non omnes unctioes sunt de essentia.

Quid de unctioe renum præcipue scribas Rit. Romanum; quid Pastorale Mechliniense.

20. Organa

sensuum de necessitate præcepti sunt innumera.

aures, nares, os & manus; ut inquit *Rituale Romanum*. Quare unctiones quinque sensuum cum quinque partialibus formis correspondentibus esse de necessitate præcepti, certum est ex universali & constanti Ecclesie ritu, & quia alioquin Sacramentum exponeretur periculo invaliditatis. Congruentia est, quod sicut cognitio, sic omne peccatum (quod semper aliqualem cognitionem præsupponit) ab aliquo sensu originem habeat: adeoque ad significandam perfectam animæ curationem, quæ fit per hoc Sacramentum, congruebat inungi quinque organa quinque sensuum velut radices peccatorum. Debet porro id fieri modo hominibus accommodato, videlicet non in ipsa pupilla oculi, non in lingua, non in tympano auditus, non in cartilaginibus, in quibus residet odoratus; sed sufficit id fieri in palpebris, labiis, auribus, naribus. Cum autem organum alicujus sensus est duplex, debet utrumque inungi ex ritu Ecclesie, non tamen de necessitate Sacramenti, ut satis constat. Monetque *Rituale Romanum*, ut dum oculos, aures, & alia corporis membra, quæ paria sunt, Sacerdos ungit, caveat, ne altero ipsorum inungendo, Sacramenti formam prius absolvat, quam ambo hujusmodi paria membra perunxerit. Similiter ex consuetudine servandus est ordo inter partes, ut prius inungantur oculi, postea aures &c. Quæ tamen obligatio non est tam gravis, quin in necessitate liceat, & ordinem invertere, & unum tantum organum inungere. Quod si organum alicujus sensus deficiat, inungendum est organi locus. Si quis autem sit aliquo membro, v.g. manibus vel pedibus mutilatus, pars loco illi proxima inungatur, eadem verborum forma, juxta *Rituale Romanum*.

Modo hominibus accommodato.

Qualiter agendum, ubi organum est duplex.

Quis ordo inter partes servandus.

Quid agendum, si organum alicujus membrum inungendum deficiat.

21.

Unctiones quinque sensuum cum formis correspondentibus esse de essentia, Plurimi affirmant.

Immo tantum unum esse inungendum in manibus.

Quod postremum non apparet verum.

Similiter sufficeret

An verò unctiones quinque sensuum cum quinque partialibus formis sint etiam de necessitate Sacramenti, disputatur. Plurimi affirmant, eò quod omnes Ecclesie singulas semper constantissime adhibuerint; quod in aliis unctionibus non ita contigisse cernitur. Deinde cum aliquis saltem sensus sit inungendus, nec sit potior ratio de uno, quam de altero, dicendum videtur necessario inungi omnes. Immo Suarez d. 42. sect. 3. n. 3. referens alios Theologos communiter id indicare, putat ad valorem requiri, ut unctio correspondens sensui tactus fiat in manibus. Verumtamen utis necessario servandus sic quidem habet. Congruentiaque est, quod communi & humano usu tactus reputetur in manibus. Unde Psal. 113. dicitur: *Manus habent & non palpabunt*. Non video tamen, cur id requireretur ad valorem: cum tactus sit etiam in pedibus, aliisque corporis partibus; quæ proinde possent sufficienter, quantum ad valorem, inungi cum relatione ad ipsum sensum tactus. Insuper omnipino dicendum est, ad valorem Sacramenti saltem sufficere un-

ctiones quinque sensuum, etsi non adhibeantur quinque formæ, sed solum unica omnines unctiones exprimens, v.g. *Per istas sanctas unctiones &c.* cum non appareat probabilis ratio dubitandi (etsi Quidam dubitent) ob quam aliquid deesset ad substantiam Sacramenti: quemadmodum potest quis plures aspergendo vel immergendo baptizare, dicens: *Ego vos baptizo &c.*

Immo sufficere unctionem in una parte corporis dicendo: *Quidquid per visum, auditum, odoratum, gustum, tactum, & gressum deliquisti &c.* est valde probabile: nam sic docent plures Doctores, etsi plurimi contra dicant. Idemque probavit Facultas Theologica Lovanensis anno 1588. simul approbante Octavio Frangipani Episcopo Trivricensi Nuntio Apostolico. Unde in *Pastorali Mechliniensi*, itemque *Pastorali Passaviensi* id ipsum decretum fuit, nempe in motibus contagiis sufficere inungi organum ad unctionem magis expositum, ac detectum; etsi in posteriori editione *Pastoralis Mechliniensis* hoc sit omissum. Ratio est: quia nec Scriptura nec Concilia plus requirunt, quam unctionem, sicut pro Baptismo lotionem; ergo sicut sufficit una lotio, sic & una unctio. Florentinum quidem plures unctiones postulat: sed patet non omnes requiri ad valorem. Græci etiam non inungunt oculos vel aures, sed frontem, os sumentum & genas, deinde pedes, tum manus, idque ex utraque parte; postremo pedes; teste *Archiepiscopus lib. de Ex. Vind. 7.* Et quamquam omnes sensus quodammodo inungendi sint, id sufficienter fit, dum inungitur corpus in aliqua parte; accedente præsertim formæ omnes sensus exprimente. Quamvis fortè non sit etiam essentialiter requisita hujusmodi forma: cum nec in Ambrosiana, nec in Veneta, neque etiam in forma Græcorum exprimantur sensus inungendi; ut *quæst. seq.* patebit. Hinc quamvis extra necessitatem propria opinio sit servanda in praxi; in necessitate tamen possunt tuto inungi quinque sensus, etiam in capite cum una forma singulas unctiones exprimente. Quod si nec hoc Sacerdos bene facere possit, licebit ei postremam sententiam practicarè.

QUESTIO III.

Quæ sit forma hujus Sacramenti?

Hujus Sacramenti forma, quæ sancta Romana Ecclesia utitur, solemnis illa precatio est, quam Sacerdos ad singulas unctiones adhibet, cum ait: *Per istam sanctam unctionem, & suam piissimam misericordiam, indulseat tibi Dominus, quidquid per visum, sive per auditum &c. deliquisti.* Ita ad verbum habet